

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelma*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések, nyilttér és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólítások ide
intézendők.

Az Egyke.

Írta: SZÉCHÉNYI ALADÁR gróf.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága 1907. évi május hó 6 án tartott évnegyedes közgyűléséből az egygyermekrendszer ügyében az országgyűlés mindkét házához feliratot intézett, mely feliratban többek között arra kéri a vármegye országgyűlési képviselőit, hogy annak tárgyalása alkalmával szólaljanak fel és törekedjenek a vármegye álláspontjának a lehetőség szerint érvényt szerezni.

A képviselőház február 19-én tartott gyűlésében foglalkozott a kérvények 46-ik jegyzékével és elhatározta, hogy az egygyermekrendszer megszüntetését sürgető kérvényeket pártolva kiadják a kormánynak, vagyis szerintem ezek a kérvények papirkosárba kerültek. Bizonyára köztük volt a somogyi felirat is, de nem olvastam, hogy valamelyik képviselőnk felszólalt volna, pedig van ebből a speciesből nyolc darab. Sorra veszem őket, előbb azokat, kiknek gyökerük itt van a vármegyében, azután az importáltakat. Kezdem a legerősebbel, Lengyeltóti képviselőjével. Kiváló tehetség, kapa-

citálni nem lehet, letette mandátumát szükség nélkül, de újra megválasztották, tehát kétszer egymásután élvezte választóinak bizalmát; annál inkább kellett volna vármegyéjének kérelmére gondolnia.

A nagyatádi képviselő delegatus volt és járta a tengert, de szintén megfeledezett szűkebb hazájáról.

A csurgói és igali képviselőkről egyáltalában nem hallani semmit.

Kaposvár képviselője is delegatus volt, tartott Marokkóról egy nagyon tudományos értekezést, melyet valószínűleg nagyon kevés ember értett meg (magam után itélek), de ezért a somogyi anyák nem fognak több gyermeket szülni.

Szigetvár képviselője eleget csussza-mássza kerületét, ő legjobban tudhatná, hogy néptelenednek falvaink, de azért hallgatott.

A tabi kerület fiatal képviselője pedig még annyira sem melegezett meg tészkében, hogy tudná, milyen fán terem az „Egyke“.

A nyolcadikról, Marczali képviselőjéről nem beszélek, mert nem tartozik az én nyájamhoz.

Hát bizony urak, ez nem volt szép tőletek, a vármegye kérelméről ennyire megfeledezni, mert bármi-

ként gondolkodtok is, azt úgy hiszem elismeritek, hogy a vármegye akarata ellenére bajosan kaptatok volna megbízó levelet.

Mintha érezném a közeli választások fuvallatát és feltettem magamban, hogy mint egyszerű választópolgár kérdést fogok intézni képviselőimhez, hogy — mikép sáfárkodott bizalmammal? A többi kerületekben is majd csak akad egy-egy elvtárs, ki hasonlóképp fog cselekedni!

Azzal tisztában voltunk, hogy a képviselőház nem fog házsabályrevíziót és választóreformot félretéve a mi feliratunkkal foglalkozni, ennyire együgyűek nem vagyunk, de már azt joggal elvárhattuk volna, hogy valamelyik képviselőnk felszólaljon és minden cífraság nélkül elmondja a tisztelt Háznak, hogy az „Egyke“ nem játék, hanem nagyon is komoly dolog, mert hiába törekedünk házsabályrevízióban és választóreformban a magyarság hegemoniáját biztosítani, midőn az ország egyes vidékein a magyarság nem hogy szaporodnék, hanem apad, mely körülményt előbb-utóbb az egész magyarság születésének országos átlaga is megfogja érezni.

Ha valamelyik képviselőnk csak

T Á R C S A.

A színész.

Egy szerényen butorzott szobában, meglehetősen jókarban levő pamlagon feküdt Réti Ödön, egy kellemes külsejű, mintegy tizenhét éves ifju. Kezében könyvet tartva, merően nézett a betűkre, míg gondolatai, mint az arcán látható volt, más sokkal érdekesebb szférákban kalandoztak. Arcát szokatlan pir borította, szemei örömtől sugárzóttak, kezéből kiesett a könyv — felemelkedett a pamlagról — ekkor kinyílt az ajtó és belépett rajta egy nő, kinek arcán a gond, a nélkülözés és a régi jó idők eltörölhetlen nyomokat hagytak.

— Tanulsz, fiam? — szólította meg az ifjut

— Igen, igen, — hebegé Ödön, mi alatt lesütötte szemeit és hirtelen felemelte a pamlagon fekvő könyvet.

— Ödön, te nem mondtad az igazat, arcod kigyuladt, szemeid szokatlan tűzben égnek. Beteg vagy?

— Nem, anyám! De tudd meg legforróbb kívánságomat, tudd meg most, hogy fiad boldogtalan, igen boldogtalan. Itt e szobában a száraz könyvek között, nem tudom feltalálni régi jókedvemet; tudom, hogy szomoritanak e szavaim, tudom, hogy egykor híres ember leszek belőlem, hírnévre fogok szert tenni, de nem az iskolában,

nem az egyetemen, hanem a színpadon. Igen, anyám, ha színész leszek szorgalom és kitartás által babérokat fogok aratni.

— Fiam, már megint ezek az ifjukori ábrándozások? Elfelejtetted ígéretedet, hogy e tárgyról nem fogsz többé beszélni, hogy tanulni fogsz? — kérde az anya.

— Igaz, megígértem, de ígéretemet nem teljesíthetem, mert tudom, hogy nem fogom iskoláimat elvé ez; de a színpadon, óh, a színpadon, ott lenne belőlem ember. Anyám, hallgasd meg egyetlen gyermeked kérését!

— Nem! Apád sírjára esküszöm, hogy beleegyezésemmel sohasem leszel komédiás nem leszel fizetett bolond. Inkább halalt, mint e gyalazatot!

E szavak után az özvegy fájálmal zokogásban tört ki.

— Óh, anyám, anyám, nem szomorítalak, nem leszek színész, de e könyvek közt itt élni, valóságos kín; ha látnád fiadat, mily gyönyörrel olvassa Shakespeare drámáit, mily jól szaval, akkor nem mondanád, hogy ne legyek színész. Mert a színészet épp oly művészet, mint akár a festészet vagy a szobrászat! Nem leszek komédiás, művész eszek! Anyám, óh, engedd meg, hogy legforróbb óhajom teljesüljön.

— Soha! — monda az özvegy és elhagyta a szobát.

II.

Hetet ütött az óra. A színház zsufolással megtelt. Már három nap óta öles fal-

ragaszok hirdetik X. város lakóinak, hogy ma új darabot adnak és egy újonnan szerződött tag fog fellépni.

A függöny felgördül; a színpadon egy ifju áll és ez az ifju — Réti Ödön. Anyja tehát beleegyezett? Óh nem, Ödön megszökött. Remegve kezd beszélni, majd nekihevül és a közönség lelkes tapsai között gördül le a függöny. Ödön a legboldogabb ember; szemei ép úgy csillognak, mint két hónappal ezelőtt, mikor odahaza feküdt a pamlagon és álmódott színpadról, szerepről, tapsról.

Alma nagyon hamar megvalósult. Elérte célját.

A szünetek alatt a társulat igazgatója örömittassan keblére szoritotta, fiának nevezte, a legfényesebb jövőt helyezte neki kilátásba és a legnagyobb szerepeket ígérte oda neki. Ödön boldog volt.

A mily kedvtelenül tanult előbb odahaza, oly kedvvel tanulmányozta a legnagyobb és legnehezebb szerepeket; hangja, játéka, alakítása kitűnő volt. Híre rövid idő alatt bejárta nemcsak az egész környéket, de a fővárosi lapokban is elismerőleg irtak róla.

Igy telt el néhány év. Ödön egyik diadalt a másik után aratta; nevét mindenki csodálattal és tisztelettel ejtette ki.

— Ily fiatal és már mily nagy művész!

— És még hozzá milyen csinos fiatal ember!

— Ilyen és hozzá hasonló beszédek

ennyit mondott volna, semmivel sem többet, a magyarságnak nagyobb hasznát hajtott volna ezzel a rövid felszólalással, mint egy öles beszéddel, melyet esetleg a választóreformnál fog elmondani — ha ugyan elmondja. Ez lett volna ugyanis a képviselőházban az ország színe előtt az első figyelmeztetés, hogy baj van a magyarság körül, *hogy egy ma még apró féreg rágja a magyarság ezer éves fáját.* Bármily bünyösen indolensek és könnyelműek vagyunk is kicsinyes pártoskodásaink közben, mégis azt hiszem, hogy ez a figyelmeztetés nem hangzott volna el nyomtalanul.

Ezek után felhívom az uraknak a figyelmét következő körülményre. Az „Egyke“ nemzetpusztító terjedése ellen többrendbeli orvosság áll rendelkezésünkre, melyek közül azonban a 3 legfontosabb: örökösödési törvényeink, továbbá a véderőtörvényeink megfelelő módosítása és az adózás terén oly rendszer életbe léptetése, mely a több gyermekkel bíró családoknak kedvez és sújtja az Egykét és gyermekteleneket, egyszóval a mai adózási rendszernek ép ellenkezője. Wekerle miniszterelnök ur benyújtotta az adóreformról szóló törvényjavaslatot, gondolom azért, hogy tárgyalják, de miután úgy tudom, hogy ismét visszavonta, ebben az ide-oda ugrálásban nem ismerem ki magam. Az uraknak oda fönt minden esetre kell tudniok, hogy lesz-e tárgyalva az adóreform és mikor? De ez mellékes kérdés miután egyszer föltétlenül tárgyalva lesz.

A főkérdés az, vajon az urak hajlandók lesznek-e akkor ezt az alkalmat fölhasználni arra, hogy vármegyéjük föliratának szellemében az „Egyke“ elleni küzdelmünknek

ezen hathatós fegyverét kezükbe ragadják. Igen vagy nem?

Ha hajlandók lesznek, akkor bizonyára vármegyéjük ezen buzgóságukat honorálni fogja, ha nem lesznek hajlandók, akkor könnyen megeshetik velük, hogy a bekövetkező választások alkalmával a választóközönség nem lesz velük egy nézetben.

Krónika a hétről.

A házszabályrevízió kérdése nagy hullámokat ver a parlamentben. A disszidensek egymásután szólalnak fel ellene és meglehetősen kavardást okoztak, mert a függetlenségi pártban is vannak sokan, akik ellenzik a revíziót. Felszólt a vitában E ö t v ö s Károly is és a miniszterek közül Andrássy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf. Utóbbiak minden igyekezetükkel csoportosították a revízió szükségessége mellett szóló érveket. Azonban a kedélyek nem nyugodtak meg, kivált, mivel sokan vallják azt a nézetet, hogy függetlenségi pártnak át kellene vennie a kormányt. Erről az eshetőségről a képviselőház folyosóján Andrássy is nyilatkozott és egy hozzá intézett kérdésre ezeket mondotta: *Hát v e g y é t e k á t a k o r m á n y t.* Nekem semmi kifogásom sincs ellene és bátran állithatom, a pártomnak sincs. Sőt őszintén szeretném, mert ezáltal kiviláglanék, mire lesz képes a 48-as többség, mint egyedül kormányzópárt. Csak a király beleegyezését nyerve jétek meg hozzá, ami az én véleményem szerint, nehezen fog sikerülni. Egyébként annyira pártolom ezt a törekvést, hogy magam is minden befolyásomat latba vetem, hogy a függetlenségi kormány megalakulását az uralkodó ne tegye lehetetlenné. Azt is kijelenthetem, hogy én ez esetben nyugodtan

ellenzékbe megyek, jóakaratu, tárgyilagos kritikát gyakorló parlamenti ellenzékét szervezek és éber figyelemmel várom, hogy mit ér el a 48-as kormányzat. Akkor majd meglátjuk, melyikünk volt a jobb politikus. Én a 67-et tartom jobb politikának, de ha az ellenkezője bizonyul be, készségesen belenyugszom De ismételem, kíváncsi vagyok az eredményekre. Andrássy végül kijelentette, hogy a házszabályrevízió dolgában nem szándékozik újabb tárgyalásokba bocsátkozni. Apró és jelentéktelen módosítások ellen nincs kifogásom, de ha az egész javaslatot felforgatják, nevetségessé válik az indítvány s vele én és az egész kormány is. Ha megszavazzátok jó, ha nem szavazzátok meg, úgy a kormány megbukik — és ez sem nagy szerencsétlenség.

— És mi történik ezután? Kérdezte valaki.

— Ezután? Semmi egyéb, mint hogy a koalíció felbomlik a függetlenségi párt átveszi a kormányt, ha a király is úgy akarja. Én ismétlem, rajta leszek, hogy úgy akarja.

Az ideges nyugtalanság a pártvezérek csillapítása dacára egyre tart A Holló Lajos vezetése alatt álló csoporthoz tartozó képviselők kijelentették, hogy követelik a katonai kérdések elintézését és a függetlenségi párt jövőjének biztosítását. Bécsi híradások szerint a függetlenségi párt hangulatáról Wekerle miniszterelnök a királynak is jelentést tett.

*

A horvát választások lezajlottak. Eredményük a bán politikájára nézve egyenesen lesújtó; mert mindössze két hive kapott mandátumot. A horvát-szerb koalíció, tehát Supilóék megnövekedett számban kerülnek a tartománygyűlésbe. Már eddig 55 mandátummal rendelkeznek, de a pótválasztásokon még számitanak pár mandátumra. Az abszolút többség azonban már is az övék, most a képviselők összes száma 88. Nagyon valószínű a választások emez eredménye után, hogy Horvátországban nemsokára megint új választások lesznek.

Városi közgyűlés.

Ritkán szokott megtörténni, hogy Kaposvár képviselőtestületének tanácskozása két óra alatt befejezést nyerjen.

F. hó 27-én mégis így volt, pedig eléggé érdekes ügyek is voltak napirenden.

A polgármester megnyitva a gyűlést, a jegyzőkönyv hitelesítésének idejét is kijelentette, hogy azon nem kizárólag a hitelesítők, hanem a képviselők bármely tagja jelen lehessen s ez esetben nem fordul ismét elő azon eset, hogy a hitelesítők törvényszék elé kerüljenek.

A honvédelmi miniszter leirt, hogy nem viszi el Fiuméba honvédeinket, hanem a város még évre bérelje ki az eddigi gyakorló teret.

Hosszu vitát okozott a színház-építés ügye. Némelyek szerették volna az építést ad graecas calendas elhalasztani, mások saját hazuk közelébe jelölték terrenumot, de a többség fentartotta azon korábbi határozatot, hogy a színház az állami 60.000 koronás segély elfogadása mellett a Rakóczi-téren épüljön fel s a tervek elkészítésére pályázatot hirdessen a polgármester, melyek közül az első 1000, a második 500, a harmadik 300 korona tiszteletdíjban részesüljön.

lehetett az egész vidéken hallani! Osztozott-e a közönség véleményében a művész anyja is?

Ödön erre, úgy látszott, nem gondol. Ha az egész világot kínálták volna neki a színpadért, bizonyára nem cserélt volna.

III.

Hetet ütött az óra. A színház zsufolásig megtelt. Már három nap óta falragaszok hirdették a főváros lakóinak, hogy ma este lép fel a vidéki közönség kedvence, a fiatal művész.

A függöny felgördül; a színpadon egy férfit áll és e férfit — Réti Ödön. Ép ma tiz esztendeje, hogy először lépett fel X.-ben; ma a főváros lakosainak mutatja be művészetét.

A siker biztos! De azért mégis, mint akkor, remegve kezd beszélni, míg hevültebb lesz és mind jobban beletalálja magát szerepébe. A függöny a fővárosi közönség lelkes tapsai között gördül le.

Ödön boldogsága határtalan.

Szemei még jobban csillognak, mint tiz év előtt jobban, mint tiz év és két hónap előtt midőn odahaza feküdt a pamlagon és álmodott színpadról, szerepről tapsról.

Alma megvalósult.

És anyja?

A szünetek alatt megkapta a szerződést, melynek értelmében a haza első színházának tagjává lett.

Ödön a legnagyobb és legnehezebb szerepeket adja.

Ha játszik, a közönség lelkesedése határtalan. Hírnévre tett szert; irigylit mindenki.

És anyja?

IV.

Kinyílnak a kórház ajtói.

Egy feketére mázolt koporsót tesznek fel a halottas kocsira, a koporsó egyik oldalán e két szó állott: »Réti Ödön;« a másik oldalán: »Élt 35 évet.« A koporsót kiviszik a temetőbe, lebocsátják a sirba, ráhull a göröngy, el van temetve.

A két sirásó hazafelé ballag.

— Szomorú história ez barátom! — szólt az idősebbik sirásó a fiatalabbikhoz.

— De azok a nők mindenre képesek! Ez a szegény ember is szerelmes volt egy kis leányba és nőül vette. A nő megszökött és elvitte magával a színész minden pénzét, vagyonát, mire az, — főbe lőtte magát. Isten áldjon meg!

A két sirásó elvált egymástól.

És az özvegy?

Az ünnepelt művész megfedekezett a szegény anyjáról, ki úgy ellenetzte akaratát.

A boldog férjnek nem volt ideje az anyára gondolni — és az öngyilkos fiu sirjánál naponkint ott zokog a gyászba öltözött, elmehaborodott anya, özvegy Réti Jánosné.

A kaposvári iparos ifjuság önképző egylete 100 korona eddigi segélyét ez évben is megkapja.

Sörös Lajos városi pénztáros 25 éve szolgálja a várost s széleskörű munkássága a kérvényéhez mellékelt orvosi bizonyítvány igazolása szerint szellemileg és testileg annyira megviselte, hogy nyugdíjaztatását kell kérnie.

Sokan hozzászóltak a dologhoz, elismerték Sörös Lajos eddigi munkásságát annak dacára, hogy két ízben pénzügyi hiba is fordult elő, melynek azonban nem ő az oka — mert tévedni emberi dolog — hanem a városnak az a szerencsétlen pénzügyi szervezete melyet 24 óráig sem szabadna érvényben hagyni, meg a személyzetet is kell szakérőkkel szaporítani.

Az elhangzott beszédek után Sörös Lajos nyugdíjazását egyhangulag kimondottak s kérvényét elintézés végett kiadták a nyugdíj-bizottságnak.

Sörös Lajos pénztáros helye más kérvényező hiányában Bauer Jenő kir. adóhivatali tisztviselővel tölthetett be.

A Kereszt- és Petőfi utca sarkán levő part rendezéséhez a város 400 koronával járul hozzá.

A villam- és vízműtelepet vezető mérnöktől — pénzt nem kezelve — óvadékot nem kívánnak.

A kövezetvám beszedése és kezeléséért nem engedi el a vasutigazgatóság a 10% jutalékot, de kimondotta a képviselőtestület, hogy akkor csupán azon vasuti tisztviselőket javadalmazza a bevétel 2%-val, kik a város ezen fontos ügyével foglalkoznak.

A városi közgyám tiszteletdíját dr. Rusa Ernő felszólalása után 300 koronában, az aggópoldai gondnokét 150 koronában állapították meg; a hivatalszolgák, utkaparók és közmunka kocsisok járandóságait pedig felemelték.

H I R E K.

— **Rákóczi Ferenc szobra.** A nagy fejedelem emlékét latható jellel is megakarja örökíteni a nemzet. Szobrot emel neki. A szükséges költségek előteremtésére a nemzeti adakozás már jelentékeny összeget gyűjtött, de nem annyit, hogy a nagy ember méltó emléket állíthassa fel a kegyelet és kötelesség Ujabbán sorsjátékot rendeznek a hazafias célra és a felhívást Thaly Kálmán a Rákóczi korszak érdemes történetírója e sorokkal ajánlja a nemzetnek: „A legideálisabb lelkű, legnemesb jellemű magyar, néhai jó urunk fejedelmünk II. Rákóczi Ferenc nemzetéért mindenét odaáldozta: — áldozunk mi is a dicsőnek emlékezetére legalább annyit, hogy az ő kedves tővárosában hozza méltó nagy aranyu ércszobornál hirdesse Rákóczink halhatatlan, tündöklő neve fényét s egyszersmind az ő képében az őnzetlen honszerelmének legyen apothéozisa! Életem ama legfőbb vágyát, hogy nagy fejedelmünk szent hamvait az édes haza földének adhassuk át, az isteni gondviselés kegyelme immár megvalósította; erre azonban a kor nál az tenné fel, ha a dicsőnek fenséges alakját ércebe öntve is még megláthatnám!... Budapest. 1907. nov. 21. Thaly Kálmán s. k., dicsőséges jó urunk fejedelmünk hű öreg historicusa.

— **A csetneki csipketanfolyam** második része is befejezést nyert és ép oly sikeres volt, mint az első tanfolyam, amennyiben 36 látogatója volt. Itt megemlítjük, hogy legközelebb megnyílik a harmadik tanfolyam, melyre jelentkezni lehet dr. Rusa Ernőné vagy PrilisaUER Adolfné urnóknél.

— **Meghívó.** Kiss Józsefnek, a koszorus nagy magyar költőnek 40 éves írói jubileumát Budapest s utánna már több vidéki város megünnevelte. Miután Kaposvár közönsége sohasem maradt tavol semmiféle országos

mozgalomtól és bárha szerényebb keretekben is, de mindig tanujelét adta annak, hogy falai között az örök szépiért, az eszményiért lelkesedni tud és kész is, hogy a nagy költő iránti tiszteletének kifejezést adhasson, a Korona szálló nagytermében 1908. évi március hó 7-én esti fél 9 órakor Kiss József személyes részvétele, ugy Perczel Sári, özv. Takáts Lajosné, Gonda Irén urhölgyek, Roboz István, Endrei Ákos, dr. Pete Márton, Gyulay István és Farkas Imre urak közreműködése mellett megtartandó „Kiss József estélyre.” Az ünnepély részletes programja az ünnep estélyén osztatik ki Kaposvár, 1908. évi február hó 22-én. Roboz István bizottsági elnök. Dr. Pete Márton bizottsági titkár. Özv. Szigeti Gy. Janosné, dr. Polányi Lajosné, Kunfi Adolfné, dr. Rusa Ernőné, dr. Obetkó Karolyné bizottsági alelnökök.

— **Kinevezés.** H a s z József igali kir. járásbíró a király Kézdivásárhelyre kir. ügyészszé nevezte ki.

— **Kilépés a függetlenségi pártból.** Hoffmann Ottó a tabi választó kerület képviselője a pártból kilépett és a kilépését Kossuth Ferencknek, mint a függetlenségi és 48-as párt elnökének levélben tudomására adta.

— **Meghívó.** A kaposvári katolikus kör folyó évi március hó 1-én délután 4 órakor tisztújító közgyűlést tart.

— **Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a mag-elárúrással foglalkozó egyes kereskedők ravaszága, kik máshonnan beszerzett kerti magvaikat a Mauthner-féle árjegyzék folyószámaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtéveszteni; mert akármilyen szám van a tasakra nyomva, ha nincs rajt a Mauthner név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általános legjelesebbnek elismert Mauthner-féle kerti magot.

— **Az ipartestület közgyűlése.** A kaposvári ipartestület március 1-én, vasárnap délután 2 órakor a városház II. emeleti nagytermében évi rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Elnöki jelentés. Pénztári jelentés és a felmentvény megadása. Elnök vála ztás. Az 1908-iki költségvetési előirányzat. 8 választmányi tag kisorsolása. 3 számvévo választása. Pótagválasztás. Pénztárnok választás. Indítványok.

— **Kaposvári Egyesült Ipartársulat** 1908. február hó 22-én saját házában tartott családias táncestélyen felülfizettek a következők: dr. Bakonyi Lajos, Scholz Gyula, dr. Kovács József 7-60—7-60 korona. Hagelman Károly 3-60 korona, Badanti Antal 3 korona. Grünwald Mór 2-60 korona. Vicsz László 2-40 korona. Adelman Béla, Harjó Miklós, Kereszturi Janos, Taki Ferenc, Zelenik György, Kovács Sándor, Betnár Márton 2—2 korona. Bereczk Sándor, Németh István, Strakovics Vilmos, Sara Janos, Kovács István 1-60—1-60 korona. Siposs Géza, Szerafin Lajos 1-20—1-20 korona. Légár József, Gärtner László, Szabó Lajos, Horváth Imre, Szilágyi Samu, M yer Berci, Erdős Janos, Peterka József 1—1 korona. Dr. Bertalan Zsigmond, Csukli Károly, Farkas László, Csillag Gusztáv 60—60 fillér. Pados Viktor 30 fillér. Összesen 69 korona 30 fillér Halás köszönetet mond érte az ipartársulat rendező bizottsága.

— **A magyar tengerpart és Abbazia.** A tavasz beálltával és nyaron a magyar közönség tömegesen keresi fel Abbaziát, nem gondolva arra, hogy mily nagy közgazdasági kárt jel-nt. A közérdek szempontjából szükségesnek véljük ennélfogva a hazafias magyar közönséget egy pár számadattal az említett közgazdasági kárra figyelmeztetni. 1906. évben Abbaziának 38 000 látogatója volt és e nagy kontingensből 20.000-nél

többet Magyarország szolgáltattott. Fejenként csak 300 koronát számítva már 6.000.000 koronát tesz ki az összeg, mellyel ez uton a magyar közönség Ausztriát gazdagította. Ezzel szemben a sokkal előnyösebben fekvő és jobb klimatikus viszonyokkal rendelkező Cirkvenica különösen ősszel és tavasszal a magyar közönség által elhagyatva, a szép Adria hamupipó éjeként szerepel és az ott lévő kizárólag magyar vállalatok kitéve Abbazia nyomasztó konkurrenciájának és a horvátok ellenséges indulatának csak küzködve tudják fentartani magukat; az eléggé látogatott rövid nyári saison ugyanis a költséges modern berendezések fentartására nem elégséges. Különös, hogy éppen akkor, a midőn Cirkvenica Abbaziával szemben a legnagyobb előnyökkel rendelkezik t. i. télen, ősszel és tavasszal a magyar közönség e helyet kerüli. Cirkvenicán az év ez időszakában mindig 2—3°-kal melegebb van, de a hely legfőbb előnye, hogy száraz és pormentes. Az 1300 m. magas Monte Maggiore aljában fekvő Abbazia ugyanis, a hová e nagy hegy összes nedvessége leszivárog, az említett évadokban annyira nedves, hogy e helyet egy jól alapozott rheuma nélkül kevés ember szokta elhagyni. Szintén megfoghatatlan, hogy a hazafias orvosi kar e körülményvel nem számolva, a magyar betegeket tömegesen Abbaziába irányítja. Ugy látszik, hogy az osztrak lapok dicsőimuszai és az abbaziai vállalatok reklámjai elég erősek, hogy a közönség szeme előtt még a Monte Maggioret is eltüntessék. Megfelelő kényelem és jó ellátás sem hiányzik Cirkvenicán. Az elmúlt évben ugyanis 600.000 korona magyar tőkével egy új nagy magyar vállalat, a „Miramare” szálló létesült, a hol olcsó árak mellett a legfokozottabb igények is kielégítést nyernek. A szálló kiválóan felszerelt vizgyógyintézzel van ellátva és gyönyörű berendezésének minden darabja a magyar ipart és műizlést dicséri.

— **Eltemetett bányászok.** Pennsylvániában ismét bányakatasztrófa történt. Pottsvillében, a Midvalley köszénbányában a munkások egy földalatti iszaptelep laza kőburkolatát fejtették, miközben a kiömlő vízmennyiség elzárta a bánya kijáratát. Ilyenformán huszonnyolc bányász a bányában rekedt. A vízvezeteki csövek segítségével sikerült értesíteni a kívüllevőket, hogy sértetlenek s valamennyien életben vannak. A mentési munkálatokat azonnal megkezdtek, de munkájuk a bánya geológiai alakulásainál fogva nagy nehézségekbe ütközik. Hogy a munkásokat megmenthessék, egy új, 350 láb mély bejáratot kell vájni és attól tartanak, hogy a szerencsétlenek éhenhalnak addig, míg ezzel a nagy munkával elkészülnek.

— **Az idei fegyvergyakorlatról behívás.** A magyar delegációban a közös hadügyminiszter képviselője azt az örvendetes kijelentést tette, miszerint a hadvezetés erre az évre meghagyta a hadkiegészítő és ezredparancsnokoknak, miszerint a mezőgazdák és mezőgazdasággal foglalkozó katonák — kivéve ezek közül azokat, akiknek az őszi nagygyakorlatokra kell szolgálati okokból bevonulni, — csak oly időben lesznek behívandók fegyvergyakorlatra, mikor a vetés és aratási idő befejezést nyer.

— **Megugrott leánykereskedő.** Az esztergomi rendőrségnek azt a jelentést tették, hogy egy ottai szállodában egy titokzatos idegen van megszállva. A rendőrség ki is adta ellene az elfogatási parancsot, azonban az illető, — aki a vendégekönvben Meszler Károly kaposvári illetőségű lakosnak adta ki magát — ezt megsejtve, társával együtt megszökött Esztergomból. Hátrahagyott holmijából alapos a gyanu, hogy az állítólagos földink leánykereskedéssel foglalkozik.

— **Nem jó a fegyverrel játszani.** Metz Ferenc és Gal György nagyhársági

lakos suhancok, a nagyharsányi községbíró kertjében forgópisztolyal akartak célba lövöldözni. Miután a revolver egymás után többször csütörtököt mondott, Metz Ferenc a töltényeket kezdte kiszedni; e közben egy töltény elsült és a véletlenül szemközti álló Gal György karjába furódott a golyó. A súlyosan sérült legényt bevitték a szigetvári kórházba, ahol állapota súlyos.

— **Névjegyét otthagytól tolvaj.** Szigetvárott történt az a mulatságos eset, hogy Rác József szigetvári lakos f. hó 18-án éjjel úgy 11 óra tájban lármát hallott udvarán, mire felkelt és kiment. Amint kilépett, akkor ugrott el baromfi óljától egy alak; Rác nem tudván elfogni, oda ment a baromfi ólhoz, hogy megnézze nem-e nyitva hagyta a tolvaj. Itt egy zsákot és egy fejkendőt talált. Mikor a zsákot bevitte és megvizsgálta, látta, hogy a zsák oldalára kék írónnal Szarazi Antal neve van felírva. Így a tolvaj kiléte kiderülvén, az esetet feljelentette Rác a csendőrségnek, a csendőrök azután vallatásra fogták Szarazi Antalt, aki a zsákot magáénak ismerte és beismerte nem csak ezen tolvajlasi kísérletet, hanem sok más lopásokat. Annyi tyukot loptak össze a múlt napokban, hogy akár egy tyukasztatot rendezhetett volna be. Feljelentették a szigetvári kir. járásbírósnál lopás büntetvéért.

— **A tolltisztító gép az államok használatában.** Statisztikusok már rég beigazolták, hogy a szappanfogyasztás egyes államokban a kultúrával áll szoros összefüggésben. A gőz és villam mai korszakában éppen így lehetne következtetni egyes államok közegészségi viszonyaira a tolltisztító gépek használatából is. Érdekesnek tartottuk a jelenleg használatban levő tolltisztító gépeket összeírni és abból megállapítani, hogy Németországban, a feltaláló hazájában ezidőszerint nem kevesebb, mint 119 tolltisztító gép van használatban. Franciaország 50 tolltisztító gépével a többi államokkal szemben vezet, míg Sweiz 26, Norvégia 22, Bajorország 22, Oroszország 16, Szászország 15, és Magyarország 5 géppel rendelkezik. A városok sorában Brémában 9, Bécsben 2, Budapesten 2, Kolozsváron 1, Nagyszombatban 1 és Kaposváron 1 van felállítva. És mert a mi magyar hazánkban ezen közegészségileg megbecsülhetetlen gép a legkisebb számban, csak 4 városban van használatban, annál nagyobb érdeme Rózsa János vegyészeti gyárosnak, hogy az ő modern gondolkodása lehetővé tette, hogy a mi szűkebb hazánk, Kaposvár is eme négy város között szerepel. Megelőzve ezzel több sokkal nagyobb várost és előmozdítva egyuttal a mi közegészségi viszonyaink javulását is.

K ö z g a z d a s á g.

Ipari szakoktatás.

Az új ipartörvény tervezetében lényeges helyet foglal el az ipari szakoktatás, melyre Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kiváló súlyt akar helyezni. Az iparosok ingyen oktatása, hogy szaktudásuk, képzettségük fejlődjön, olyan figyelemreméltó momentum, mely hivatva van iparosainkat és így iparunkat is jóvalta magasabbra emelni.

A nemzetállam kiépítésének nagy munkája szempontjából az ipart illetőleg első s tán legfontosabb feladat a szakoktatás kellő szervezése. Tanult, iskolázott kisiparos-osztály egyrészt ipari termékeinek előállításánál nagyobb eredményt tudhat elérni s így könnyebben versenyre kelhet a belföldi gyár és külföldi iparral szemben, másrészt iskolát járt, művelt iparososztályban sokkal éberebb a nemzetállam tudata.

Egy nemzet-iparos lelki szeme előtt

nem tisztán az a törekvés lebeg, hogy megrendeléshez, avagy a felmerülő szükséglethez mérten éppen csak elkészítse munkáját, amiből életét fentarthatja. Ez az irány legkezdetlegesebb stádiuma a nemzet-iparos életének. Ennél a pontnál a nemzet-iparos meg nem állapodhatik, mert a nemzetállam ennél többet követel. Követeli ugyanis azt, hogy minden ipartermékében a nemzet karaktere, jellege tükröződjék vissza. Minden ipartermék a nemzet sajátos szokását adja vissza úgy, hogy ekképpen a belföldi fogyasztó minden csinyét kielégítve visszaszorít a a külföldi ipar jogtalan betolakodását. Ezen törekvésben az iparost ama tudatnak kell vezérelni, hogy ezzel a nemzetállam nagy eszméjének, anyagi és kulturális céljainak megerősítéséhez fog hozzájárulni.

A mai kisiparosnak az élet nehéz küzdelmei közepette fizikai lehetetlenség annyi időt szentelni magának, hogy tanulóját modern nemzet-iparosra nevelhesse.

Ha a kisiparos osztály egymaga gyenge, képtelen erre a feladatra, álljon oda melléje teljes erejével a magyar törvényhozás.

A műhelybeli oktatást a mesterre hagyjuk. Azt majd elvégzi ő. Az iskolai oktatás magának a nemzetnek: a törvényhozásnak kötelező feladata.

Az iparoktatás szerintünk két irányban fejlesztendő, még pedig általános és speciálisan szakirányban.

Az általános irányt a népiskolától egészen a legfelsőbb iskolaig meg kell honosítani. A mai élő nemzedék minden egyes tagját — sajnos — nem lehet megnyerni az ipar tántoríthatlan hívének! Meg kell hát akkor nyernünk a jövő nemzedéket. A nemzetállam örökké élő organizmus, mely nem csupán a jelenért, hanem a jövőért is él; a jövő pedig ott van az iskolában.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

Nagy mellékkereset.

Magas jutalékot

fizetünk olyan egyéneknek és vidéki ügynököknek, kik részvényeknek részletfizetésre való eladásával kívánnak foglalkozni.

Általános Bank Részvénytársaság

BUDAPEST,

Erzsébet-körut 39. szám.

100,000 drb
készlet.

Szegfű és Rózsa

100,000 drb
készlet.

Skorka János rózsza- és szegfűtelep tulajdonos ajánlj direkt külországo kból beszerzett

óriás virágu **Rem-szegfűket** és nyakba nemesített **Bokor-rozsákat**.

E nagy készlet miatt egyideig **30 százalékot** engedélyezek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben mindenféle **csokrok, koszorúk** mélyen leszállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott **virágjaimat** és begyökeresedett cserepekben nyiló **rózsákat, szegfűket, jácintokat** stb. a legolcsóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú **szegfűmagjaimról** szóló név-árlappal készséggel szolgálók.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsza és szegfű telepe

B.-Szarvason.

Tenyészbika eladás.

Birtok bérbeadás végett 1 darab 3 éves gróf Draskovits uradalmából származó tenyésztési engedélylyel ellátott kitünő magyarfajta tenyészbika eladó Gyöngyösmelléken **Kucinic Henrikné** majorjában.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy
tanuló
felvétetik.

MANHOLD KÁLMÁN

KULA.

Bácsmegyének a Teleoska magaslatán fekvő Rác György-féle Jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható:

1. Szokványminőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldőltvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem; kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma-, körte-, barack- és kajszinfak 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya: **Maklura Aurentiaca** élősövény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szives megkeresést kér

Manhold Kálmán
nagybérlet.

Szőlőoltványok

kétéves gyökérrel hiányok pótlására, telepítésre és sima oltványok, nemes vesszők ültetésre és párosításhoz legjobb fajokban, legolcsóbban.

HEGYI BOROK

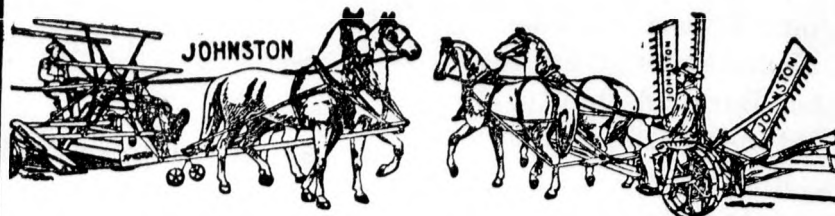
kitűnő minőségben kaphatók.

SZÉKELY J. JOZSEF

Gyöngyös.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,

a Johnston Harvester Co., Batavia

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árajánlattal készséggel szolgálnak.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BÖRÖNDÖS

KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös

üzletemet, melyet helyben, **Erzsébet-ut 12. szám** alatt (piac-tér) nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok **kocsizó, lovagló és istálló felszereléseket**, ugyszintén **bőrönd, vadászati és bőr-diszmu** árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó, Somogyvármegye szállítója
Kaposvár, Fő-utca 8. (A vármegyeház mellett.)

Alapított 1880.

Alapított 1880.

Saját műhelyemben legfinomabb honi és külföldi szövetekből mérték után készített

nyári, őszi, téli és tavaszi öltözeteket, papi öltözeteket, egyenruhákat, felöltöket, alkalmi ruhákat

és minden e szakmába vágó ruhákat ajánlok a nagyérdemű közönség figyelmébe. — Huszonhét év óta fennálló üzletem jó hírneve kezeskedik a szolid kiszolgálásról, melyet ezután is kiérdemelni lesz főtörekvésem.

Szives támogatásukat továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

MORGOS JÓZSEF

polgári, papi és egyenruha-szabó
Kaposvár, Fő-utca 8.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű dűsgyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézész-kehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas, Passatuti.

1000 drb sima zöldoltvány	80 kor.
1000 „ gyökeres I. oszt. 2 éves	180 „
1000 „ II. oszt.	140 „
1000 „ sima Ripária-Portális I. oszt.	16 „
1000 „ II. oszt.	9 „
1000 „ gyökeres I. oszt.	30 „
1000 „ II. oszt.	18 „
1000 „ fásoltvány I. oszt.	200 „
1000 „ II. oszt.	140 „

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár **egynegyed** részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel

Sárkány József
GYÖNGYÖS, (Hevesm.)

:: Országos jubileumi :: zarándoklat Lourdesbe,

Őméltósága főtitiztelendő **Prohászka Ottokár** dr. székesfehérvári püspök ur védnöksége és főtitiztelendő dr. **Giesswein Sándor** apátkanonok orsz. képviselő stb. lelkivezérlete mellett.

Indulás 1908. március hó 16-án.

A) utirány: Budapest-Velence-Milanó Nizza-Lourdes és vissza ugyanazon a vonalon.

Részvételi árak: I. oszt. 500 kor., II. oszt. 395 kor., III. oszt. 205 kor., amely összegben az ellátás is bennfoglaltatik.

B) utirány: Ugymint fent Lourdesig, vissza Genua-Róma-Loretó-Fiume Budapest.

Részvételi árak: I. oszt. 560 kor., II. oszt. 450 kor., III. oszt. 250 kor., (teljes szállodai ellátással együtt.)

Részletes programok kaphatók.

Magyar Utazási Vállalat R. T.
menetjegyirodájában

Budapest, IV., Eskü-ut 3. és Erzsébet-körút 12.

Cimbalmot

ne vegyen, míg
Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia házi hangszerkészítőjétől árjegyzéket nem hozatott **Buda-pestről, Király-u. 57.**

Minden hangszerrel árjegyzék külön kérendő.

Tévedés,

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávét — vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

PÉNZKÖLCSÖN!

20.000.000 korona áll rendelkezésére 1600 koronán felüli törzsfizetéssel bíró **köztisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak** csak kötelezvényre **Váltó nem kell!** — Megkeresésnél közlendő: életkor, törzsfizetés és szolgálati idő.

Jelzálogkölesön:

földekre, és jó helyen fekvő, értékes bérházakra, 4 százalékos 10—60 évig terjedő törlesztésre. — Jutalék utólag. Válaszbélyeg.

Országos Hitel- és Kölcsönszerző Vállalat

BUDAPEST,

VI. ker., Izabella-utca 67. szám.

Telefon: 101—28.

Iroda áthelyezés!

GOLDBERGER A. V.

cég tisztelettel értesíti m. t. ügyfeleit, hogy **35 év óta fenálló**

hirdetési irodáját

(jelenleg Budapest, IV., Váci-u 20. sz.)

1907. november 10-én
saját házába

Budapest, IV., Molnár-utca 38. sz.

helyezi át.

Hirdetések felvétele a világ összes LAPJAI és NAPTÁRAI részére.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó ágytolltisztító és gőzműfestő intézete

Kaposvárott, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

plissirozó, guvrirozó, vegyészeti

ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,

mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk háziasszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100%-al növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.